

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

DƯƠNG MINH HÙNG

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ
BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC ĐỐI VỚI
CÁC DOANH NGHIỆP NGOÀI QUỐC DOANH
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

DƯƠNG MINH HÙNG

**TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ
BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC ĐỐI VỚI
CÁC DOANH NGHIỆP NGOÀI QUỐC DOANH
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. MAI NGỌC CƯỜNG

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn "*Tăng cường công tác quản lý Bảo hiểm xã hội bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc*" là kết quả của quá trình học tập, nghiên cứu khoa học độc lập, nghiêm túc của bản thân tôi. Luận văn này chưa từng được công bố tại bất kỳ nơi nào.

Các số liệu trong luận văn có nguồn gốc rõ ràng, đáng tin cậy từ các cơ quan nhà nước và được xử lý khách quan, trung thực.

Các giải pháp nêu ra trong luận văn được rút ra từ cơ sở lý luận và quá trình nghiên cứu thực tiễn.

Tôi xin chịu trách nhiệm về lời cam đoan của mình.

Vĩnh Phúc, tháng 5 năm 2016

Học viên

Dương Minh Hùng

LỜI CẢM ƠN

Sau thời gian học tập và nghiên cứu tại Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên, đến nay tôi đã hoàn thành đề tài ***“Tăng cường công tác quản lý Bảo hiểm xã hội bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc”***. Là một đề tài có tính thực tế cao và mang tính cấp thiết hiện nay, đòi hỏi nhiều thời gian, công sức, tâm huyết, cũng như sự quan tâm, giúp đỡ của các thầy cô, giáo viên hướng dẫn và các cơ quan tổ chức.

Lời đầu tiên tôi muốn cảm ơn các thầy cô giáo giảng dạy, hướng dẫn tôi và các cơ quan, tổ chức để tôi có thể hoàn thành đề tài này.

Tôi xin trân thành cảm ơn đến ***GS.TS. Mai Ngọc Cường***, người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo, giúp đỡ tôi hoàn thành nghiên cứu trong suốt thời gian thực hiện đề tài này.

Xin cùng bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới các thầy cô giáo, người đã đem lại cho tôi những kiến thức, kỹ năng bổ trợ vô cùng có ích trong những năm học vừa qua.

Cũng xin gửi lời cảm ơn chân thành tới Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo sau đại học, Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên, đã tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu.

Tôi xin được cảm ơn tới các cơ quan BHXH tỉnh Vĩnh Phúc, Cục Thuế, Cục Thống kê, Sở Lao động và thương binh xã hội, các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc... đã cung cấp cho tôi số liệu, các thông tin cần thiết khác phục vụ cho quá trình nghiên cứu.

Luận văn là công trình nghiên cứu công phu, nghiêm túc, khoa học của bản thân, nhưng do khả năng có hạn nên khó tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định. Tôi rất mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn !

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG, SƠ ĐỒ.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Sự cần thiết của đề tài nghiên cứu	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa của đề tài.....	3
5. Bố cục của luận văn	9
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ QUẢN LÝ BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC ĐỐI VỚI CÁC DOANH NGHIỆP NGOÀI QUỐC DOANH	10
1.1. Cơ sở lý luận về quản lý bảo hiểm xã hội bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh	10
1.1.1. Khái niệm, chức năng, vai trò, nguyên tắc của BHXH.....	10
1.1.2. Hệ thống các chế độ BHXH.....	18
1.1.3. Quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc	21
1.1.4. Nhân tố ảnh hưởng đến công tác quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh.	37
1.2. Cơ sở thực tiễn về quản lý bảo hiểm xã hội bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh	43
1.2.1. Kinh nghiệm quản lý BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh của một số địa phương	43
1.2.2. Bài học kinh nghiệm cho tỉnh Vĩnh Phúc	45
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	47
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	47

2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	47
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin.....	47
2.2.2. Phương pháp xử lý thông tin.....	50
2.2.3. Phương pháp phân tích thông tin.....	50
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	51
2.3.1. Chỉ tiêu tỷ lệ thực hiện kế hoạch quản lý người lao động tham gia BHXH bắt buộc tại các DNNQD.....	52
2.3.2. Chỉ tiêu tỷ lệ thực hiện kế hoạch quản lý các DNNQD tham gia BHXH bắt buộc.....	52
2.3.3. Chỉ tiêu tỷ lệ số lao động của các doanh nghiệp ngoài quốc doanh đã tham gia BHXH bắt buộc so với tổng số lao động của các doanh nghiệp này thuộc diện phải tham gia BHXH bắt buộc.....	54
2.3.4. Chỉ tiêu tỷ lệ giữa số doanh nghiệp ngoài quốc doanh đã tham gia BHXH bắt buộc so với tổng số các doanh nghiệp ngoài quốc doanh thuộc diện phải tham gia BHXH bắt buộc.....	54
Chương 3. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ CÁC ĐỐI TƯỢNG THAM GIA BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC ĐỐI VỚI CÁC DOANH NGHIỆP NGOÀI QUỐC DOANH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC.....	
3.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế xã hội có ảnh hưởng đến quản lý các đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	55
3.1.1. Khái quát về vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên của tỉnh Vĩnh Phúc.....	55
3.1.2. Hệ thống bảo hiểm xã hội trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	58
3.2. Thực trạng quản lý các đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	65
3.2.1. Quy trình quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh.....	65
3.2.2. Công tác lập kế hoạch về đối tượng tham gia.....	66
3.2.3. Công tác triển khai thực hiện kế hoạch về đối tượng tham gia.....	68

3.2.4. Công tác kiểm tra, giám sát, xử lý tình hình thực hiện kế hoạch về đối tượng tham gia	74
3.2.5. Công tác tổng kết, đánh giá, rút kinh nghiệm về quản lý đối tượng tham gia.....	75
3.3. Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến quản lý BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc	76
3.3.1. Môi trường luật pháp và cơ chế chính sách của tỉnh Vĩnh Phúc	79
3.3.2. Năng lực quản lý BHXH bắt buộc của BHXH tỉnh Vĩnh Phúc.....	80
3.3.3. Ý thức tham gia BHXH bắt buộc của các doanh nghiệp ngoài quốc doanh	80
3.3.4. Công tác tuyên truyền vận động	81
3.4. Đánh giá về công tác quản lý sự tham gia BHXH bắt buộc của đối tượng các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc ...	81
3.4.1. Thành tựu và hạn chế chủ yếu.....	81
3.4.2. Nguyên nhân hạn chế	84
Chương 4. GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ BẢO HIỂM XÃ HỘI BẮT BUỘC ĐỐI VỚI CÁC DOANH NGHIỆP NGOÀI QUỐC DOANH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC	90
4.1. Quan điểm, mục tiêu và phương hướng về công tác quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc những năm tới	90
4.1.1. Quan điểm, mục tiêu về tăng cường công tác quản lý BHXH bắt buộc của Đảng và Nhà nước ta những năm tới.....	90
4.1.2. Bối cảnh phát triển kinh tế xã hội tỉnh Vĩnh Phúc những năm tới	91
4.1.3. Phương hướng tăng cường công tác quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc những năm tới	92

4.2. Các giải pháp chủ yếu tăng cường quản lý các đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc những năm tới	93
4.2.1. Giải pháp hoàn thiện quy trình quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh	93
4.2.2. Hoàn thiện môi trường luật pháp và cơ chế chính sách	95
4.2.3. Giải pháp tăng cường năng lực đội ngũ quản lý BHXH bắt buộc	96
4.2.4. Giải pháp tăng cường công tác tuyên truyền vận động	97
4.2.5. Giải pháp tăng cường ý thức tham gia của các tổ chức, doanh nghiệp nơi mà người lao động làm việc	99
4.3. Một Số Kiến Nghị	99
4.3.1. Đối với BHXH Việt Nam	99
4.3.2. Đối với cơ quan Nhà nước, chính quyền địa phương	100
KẾT LUẬN	101
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	103
PHỤ LỤC	105

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

ASXH:	An sinh xã hội
BHTN:	Bảo hiểm thất nghiệp
BHXH:	Bảo hiểm xã hội
BHXNVN:	Bảo hiểm xã hội Việt Nam
BHYT:	Bảo hiểm y tế
DNNN:	Doanh nghiệp nhà nước
DNNQD:	Doanh nghiệp ngoài quốc doanh
FDI:	Doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài
ILO:	Tổ chức lao động quốc tế
KH-TC	Kế hoạch - tài chính

DANH MỤC CÁC BẢNG, SƠ ĐỒ

Bảng:

Bảng 3.1.	Số lượng doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	57
Bảng 3.2.	Số lượng người lao động làm việc tại các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	58
Bảng 3.3.	Đối tượng đơn vị tham gia BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	63
Bảng 3.4.	Đối tượng người lao động tham gia BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc	64
Bảng 3.5.	Tỷ lệ bao phủ BHXH bắt buộc trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	65
Bảng 3.6.	Kế hoạch về số lượng đơn vị doanh nghiệp ngoài quốc doanh và doanh nghiệp FDI tham gia BHXH bắt buộc các năm.....	67
Bảng 3.7.	Kế hoạch về số lượng lao động làm việc tại doanh nghiệp ngoài quốc doanh và doanh nghiệp FDI tham gia BHXH bắt buộc các năm	67
Bảng 3.8.	Số lượng doanh nghiệp ngoài quốc doanh đã tham gia BHXH bắt buộc	68
Bảng 3.9.	Số lượng lao động làm việc ở doanh nghiệp ngoài quốc doanh đã tham gia BHXH bắt buộc.....	69
Bảng 3.10.	Tỷ lệ thực hiện kế hoạch về số lượng doanh nghiệp ngoài quốc doanh tham gia BHXH bắt buộc.....	70
Bảng 3.11.	Tỷ lệ thực hiện kế hoạch về số lượng lao động làm việc tại DNNQD tham gia BHXH bắt buộc	71
Bảng 3.12.	Tỷ lệ DNNQD tham gia BHXH bắt buộc trên địa bàn.....	72
Bảng 3.13.	Tỷ lệ người lao động làm việc tại các DNNQD tham gia BHXH bắt buộc trên địa bàn.....	73
Bảng 3.14.	Các nhân tố ảnh hưởng đến công tác quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh	76
Bảng 3.15.	Các nhân tố ảnh hưởng đến công tác quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh	78

Sơ đồ:

Sơ đồ 1.1.	Quy trình quản lý đối tượng tham gia BHXH bắt buộc đối với các doanh nghiệp ngoài quốc doanh.....	26
------------	---	----